

Op 31 mei 2022 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van de heer Gertjan Tillema van de fractie D66 gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Voor de actualiteitenraad van 4 juli 2022 zijn (aanvullende) vragen gesteld door mevrouw N. Teke-Bozkurt van de fractie PvdA met als onderwerp 'Mensenhandel/ sekswerkers'. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt deze vragen ook hier.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Gertjan Tillema (D66) inzake Sekswerkers en mevrouw Narda Teke-Bozkurt (PvdA) inzake Mensenhandel en sekswerkers.

Al jaren voert de gemeente een beleid wat primair gericht is op handhaving en uitstappen als het gaat om sekswerk. De enige manier om legaal aan het werk te gaan als sekswerker is met een vergunning, maar om een vergunning te krijgen, moet je aan verschillende (onrealistische) eisen voldoen. In de praktijk betekent dit een soort uitsterfbeleid, want er werken steeds minder mensen vergund als sekswerker. Het artikel van 30 mei 2022 in Tubantia laat duidelijk zien dat het daarmee niet zo is dat er steeds minder sekswerkers zijn. Ze zijn alleen minder in beeld. (<https://www.tubantia.nl/enschede/waar-zitten-sekswerkers-in-twente-hulpverlening-ziet-ze-minder-en-is-bezorgd~a7fd8fb1/>)

Tijdens de lockdowns gebeurde precies waarvoor gevreesd werd: sekswerkers raken nog verder geïsoleerd, wat direct te koste is gegaan van de veiligheid en gezondheid van sekswerkers.

Vraag 1:

Is het college het met D66 eens dat het gemeentelijke beleid tekortschiet om de veiligheid van sekswerkers te waarborgen en nu te veel gefocust is op handhaving?

Antwoord:

Nee. Het beleid is gericht op aanpak van misstanden in de branche en de gezondheid en sociale veiligheid van de sekswerker.

Het integrale handhavingsbeleid van de ketenpartners - gemeente(n), politie/ OM en het RIEC - is vooral gericht op de aanpak van georganiseerde criminaliteit in de branche, juist om daarmee te voorkomen dat sekswerkers in een kwetsbare en onveilige positie komen te verkeren of om ze daar uit te halen.

Sinds kort maakt het Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT) een wezenlijk onderdeel uit van het beleid, waarbij de focus nog meer komt te liggen op preventie, zorg en (sociale) veiligheid (zie verder onder antwoord 2). Het gaat dus om zowel daderaanpak als gezondheids- en veiligheidsbeleid.

In de afgelopen jaren is op verschillende momenten vanuit de politiek aandacht gevraagd voor de positie van sekswerkers. Zo is er aandacht geweest voor het feit dat deze groep buiten de boot viel bij de Corona-ondersteuning. Ook zijn er eerder vragen gesteld over de positie van sekswerkers in Enschede en het vergunningenbeleid. Enkele jaren geleden is door Soa Aids Nederland met partners de brochure "De legale façade" opgesteld. In deze brochure (<https://www.soaids.nl/files/2020-02/brochure-legale-facade.pdf>) worden handreikingen gedaan over de wijze waarop gemeenten hun beleid kunnen aanpassen, zodat er meer aandacht is voor de veiligheid en gezondheid van sekswerkers en deze mensen hun beroep beter kunnen uitoefenen.

Vraag 2:

Hoe zou volgens het college een beleid er uitzien wat primair gericht is op het verbeteren van de veiligheid en gezondheid van sekswerkers?

Antwoord:

We zijn bekend met de door u aangehaalde brochure en zijn ons bewust van de daarin genoemde problematiek. Er wordt op dit gebied ook ingezet om de veiligheid en gezondheid van sekswerkers te verbeteren. Zie ook antwoord 1.

De GGD Twente is de belangrijkste partner op dit terrein. De GGD kijkt met name naar de gezondheid van sekswerkers en biedt hierin haar hulp aan. Aan de hand van telefoonnummers uit seksadvertenties, appen zij sekswerkers om hen een helpende hand uit te steken, bijvoorbeeld door (SOA-)testen aan te bieden en aan te geven dat zij met vragen terecht kunnen bij de GGD. Dit blijkt ook effect te hebben, want nadat de apps zijn verzonden, wordt er meer contact opgenomen met de GGD. Bij het screenen van seksadvertenties, heeft de GGD ook oog voor de veiligheid van de sekswerkers. Zo letten zij op de werktijden die worden genoemd, of er veilige seks wordt aangeboden e.d. De GGD heeft ook een inloopsprekkuur voor sekswerkers.

Daarnaast subsidiëren we vanuit de DUUP (Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma's Prostituees) Terwille. Deze zorgaanbieder biedt uitstapprogramma's voor sekswerkers en prostitutie maatschappelijk werk. Zij bieden ondersteuning en begeleiding aan mensen die via een ketenpartner met hen in contact komen. Zij gaan ook outreachend te werk; actief sekswerkers benaderen en vertellen over wat zij doen en wat er voor mogelijkheden zijn om geholpen te worden wanneer een sekswerker een ander leven en een andere baan wil hebben.

Beide organisaties hebben nauw contact met elkaar én indien gewenst ook met politie en het Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT), die beide vooral in beeld komen als er een vermoeden is van drang of dwang. Ook de politie screent advertenties op veiligheid en misstanden, bijvoorbeeld de leeftijd van de sekswerker.

Naast deze al bestaande inzet willen we uw Raad in het vierde kwartaal van 2022 het regionale (visie)document aanpak Mensenhandel voorleggen. Sekswerk maakt een substantieel onderdeel uit van mensenhandel. We gaan daarmee extra inzetten op het verbeteren van de veiligheid en gezondheid van o.a. sekswerkers.

Vraag 3:

Wat heeft het college van de raad nodig om het (vergunningen)beleid zo aan te passen dat we in Enschede uitgaan van het standpunt "sekswerk is werk" en we hier meer veilige werkplekken voor sekswerkers kunnen realiseren?

Antwoord:

Het uitgangspunt van het Enschedese beleid is dat "sekswerk werk is". Helaas zien we echter dat misstanden in de branche nog te vaak voorkomen en het risico daarvan groter is wanneer sekswerk buiten het zicht van overheidsinstanties en ongereguleerd plaatsvindt.

Een vergunning biedt de mogelijkheid om op legale en daarmee meer veilige wijze het beroep uit te oefenen.

Zowel landelijk als lokaal zien we dat de vraag naar vergunningen sinds jaren gestaag daalt. Dit geldt voor zowel zelfstandige sekswerkers, seksclubs als escortservices. Dit heeft meerdere oorzaken en kan niet alleen worden toegeschreven aan een gemeentelijke vergunningplicht. Een gegeven is dat het overgrote deel van de (zelfstandige) sekswerkers slechts tijdelijk in Enschede/ Nederland verblijft.

Het voert te ver om alle aspecten van het prostitutiebeleid nader toe te lichten. Daarvoor willen we u verwijzen naar het op verzoek van uw Raad in 2019 uitgevoerde onderzoek 'Sekswerk in Enschede' in de bijlage.

De belangrijkste beleidsinstrumenten waarmee het prostitutiebeleid vorm kan worden gegeven zijn:

- het vergunningstelsel o.g.v. de Algemene plaatselijke verordening (APV). Hierin is vastgelegd dat voor de bedrijfsmatige exploitatie van een seksbedrijf (waaronder zelfstandige sekswerkers) een vergunning vereist is. Het aantal beschikbare vergunningen is gemaximaliseerd;

- locatie- en vestigingsbeleid o.g.v. de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO). In bestemmingsplannen is geregeld waar seksbedrijven zich mogen vestigen en welke voorwaarden daarbij gelden;
- Zorgbeleid, zie het antwoord op vraag 2;
- Handhavingsbeleid, zie het antwoord op vraag 1.

Ten slotte willen we opmerken dat in het nog aanhangige wetsvoorstel 'Wet regulering sekswerk' o.a. een vergunningplicht voor iedere sekswerker gaat gelden. Wanneer dit wetsvoorstel aangenomen wordt is er lokaal geen beleidsruimte om van de daaraan gestelde vereisten af te wijken.

Betreffende de vragen van mevrouw Narda Teke-Bozkurt (PvdA) inzake Mensenhandel en sekswerkers antwoordt het college aanvullend als volgt.

Afgelopen maand zijn een tweetal artikelen* verschenen in de Tubantia over de zorgen van hulpverleners omtrent sexwerkers en over een Twentse massagesalon waar sex tegen betaling wordt aangeboden.

De overtredingen van de massagesalon kwamen eind juni aan het licht tijdens controles die gedaan werden om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. De politie en andere partners houden minstens een keer per jaar zo'n gezamenlijke actie, die naast het opsporen van illegale praktijken ook bewustwording als doel heeft. In Twente lag dit keer de focus op mensenhandel.

Ook in Twente blijkt mensenhandel een groot probleem te zijn waardoor 'het Kenniscentrum Mensenhandel Twente' is opgericht. Mensenhandel is niet beperkt tot sexwerkers. Bij mensenhandel kan ook gedacht worden aan arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting, gedwongen draagmoederschap en orgaanhandel.

* Bron 1:

<https://www.tubantia.nl/enschede/waar-zitten-sekswerkers-in-twente-hulpverlening-ziet-ze-minder-en-is-bezorgd~a7fd8fb1/>

Bron 2:

<https://www.tubantia.nl/enschede/twentse-massagesalon-biedt-seks-aan-tegen-betaling-instanties-treden-op~a52f2f7b/>

Vraag 1:

Heeft het College in beeld hoe groot mensenhandelproblematiek in Enschede is? Zo ja, wat doet het College eraan om mensenhandel tegen te gaan. Zo niet, wat gaat het College doen om de problematiek in beeld te krijgen?

Antwoord:

Een van de opdrachten die het Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT), waar we heel blij mee zijn, bij haar oprichting heeft gekregen, is het in beeld brengen van aard en omvang van mensenhandel in Twente. Mensenhandel speelt zich veelal af buiten ons gezichtsveld en daarom is het zo belangrijk om meer cijfers te kennen en te weten wat er speelt. Want het is lastig om iets aan te pakken als je daar onvoldoende weet van hebt.

Ook landelijk speelt de vraag naar meer inzicht in mensenhandel. Dus daarom doen we er alles aan om meer zicht te krijgen in de aard en omvang. Zo doen we regelmatig mee aan onderzoeken die ons kunnen helpen hierbij, zoals onlangs het genoemde onderzoek naar criminele uitbuiting door het CKM (Tubantia vrijdag 1 juli 2022).

Verder zijn we (regionaal) druk bezig om een aanpak op mensenhandel te formuleren.

Mensenhandel stopt niet bij de gemeentegrenzen, daarom is het belangrijk de aanpak regionaal op te pakken en is het KMT opgericht. In het vierde kwartaal 2022 hopen we u de aanpak mensenhandel aan te kunnen aanbieden.

Vraag 2:

Is het College bereid om structureel periodiek diverse controles uit te voeren (zoals controle omtrent ondermijnende criminaliteit) zodat mensenhandel mogelijk eerder aan het licht komt?

Antwoord:

Ja, van harte. Mensenhandel maakt nu al onderdeel uit van integrale en periodieke controles als het gaat om ondermijnende criminaliteit/ criminele uitbuiting in de seksbranche.

Onderdeel van de uit te werken aanpak zal zijn de wijze waarop de samenwerkende partners (gemeente, politie, OM, RIEC, KMT, arbeidsinspectie) elkaar nog meer kunnen versterken in de uitoefening van ieders controlerende en handhavende bevoegdheden. Elk geval is er 1 teveel

Vraag 3:

Is het College bereid om zo snel mogelijk beleid te ontwikkelen over de vraag hoe met mensenhandel omgegaan moet worden? Te denken valt aan hoge boetes aan uitbuiters etc.

Antwoord:

Ja, zie ook de antwoorden op vraag 1 en 2. Wij ervaren uw vragen als steun om op de ingeslagen weg door te gaan.

Enschede, 7 juli 2022

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker